

KDYŽ PARÍŽ
KAPITULOVALA.

BYVŠÍ poraženo na západě a ztratilo svoje spojení, s kterými doufalo dobytí světa, Německo požádalo o příměří. Spojenci povolíli si této žádosti a stanovili svoje podmínky. Majíce rozhodnou převahu na všech bojištích, spojenci stanovili podmínky příkré, aby zneškodnili německým armádám nový vývoj. Bude při této příležitosti jistě zajímavá vzpomínka na jednání o příměří v prusko-francouzské válce, která znamenala rychlou pohromu francouzských armád. Z důvodu této války zrodila se německá konfederace a sen na ovládnutí světa, který ztroskotat se v minulých dnech úplně.

V roce 1871 Francie, anebo spou její kapitol, krvácel skutečně do běla a žádala o příměří. Německo, majíc své armády před branami Paříže, bylo s to diktovat podmínky nepříteli. Bismarck, Roon a von Moltke byli hlavními činiteli v tomto jednání na straně německé. Situace byla na všech stranách příznivá Prusům.

Dne 1. září roku 1870 u Sedanu francouzská armáda byla poražena a vzdala se. Dne 27. října Bazaine vzdal se s jinou velkou francouzskou armádou v Metzích. Francie snažila se uzavřít mír, jednala však co nejopatrněji, poněvadž bylo známo, že Německo netoliko bude žádat přestoupení značných rozloh území, nýbrž i velkou válečnou náhradu. Dne 4. září národní shromáždění francouzské sesadilo císaře Napoleona a vydána byla proklamace, oznamující zřízení republiky.

Jules Favre po té tápal se německému císaři, má-li v úmyslu opatřit Devatenáctému století politování hodné divadlo, v kterém dvě velké národnosti měly by jedna druhou a hromadily mrtvé na mrtvé a zkažou na zkažou. Prohlásil ale současně, že Francie nevydá ani půl území nepříteli.

Německé armády ale postupovaly nepřetržitě ku předu a když zabýjono bylo obléhání Paříže, Francie se rozhodla vésti zápas až do trpkého konce. Mimo brány Paříže měla rozprášenou a demoralizovanou armádu o půl milionu mužů. V Paříži samotné měla národní gardu a rychle vyzbrojené občany, celkem asi 400.000 mužů.

S armádami, uvolněnými u Sedanu a Metz, Prusové obklíčili Paříž a zahájeno bylo památné obléhání. Zprvu nebylo žádného bombardování — mezi německými vůdci byli lidé, kteří přimlouvali se za usměrnutí krásného města. Bismarck a Roon stavěli se proti této přecitlivlosti. "Pařížané mají příliš mnoho k jídlu a tuze málo k zažívání," psal Roon v listopadu, kdy situace v Paříži byla zoufalou a dostával se hlad. "zvláště železných pilulek, kterých tuze málo bylo doposud zaměstnání. Jakkoli jisté intriky stojí nám v cestě, doufám, že pilulek těch bude použito. Byla by to příliš velká hanba, kdybychom poslali všemnu válečnou slávu k čertu tímto způsobem."

Mezi tím Thiers jezdil od dvora ke dvoru, marně snaže se docílit příměří. Bylo mu všude naznačováno, že francouzská vláda doposud je příliš nepevnou, než aby mohlo s ní být jednání. Uprostřed listopadu situace Paříže stávala se každého dne horší. Koňské maso stoupalo v ceně. Mýši, prodávané kus po šedesáti centimích, byly pojtýdny i zámožnějšími rodinami. Dětky měly následkem nedostatku mléka a úmrtnost se ztrojnásobila v několika měsících. Přicházela neobyčejně krutá zima. A v téže době Němci vyrovnali svoje rozdíly v náhledech, překonali "přecitlivlost" a počali házet na město Roonovy "železné pilulky". Asi padesát šest tisíc ran bylo vypáleno do města. Bída a hlad zavládli v obleženém městě. Jules Favre byl vyslán z Paříže, aby požádal o příměří.

Favre setkal se s Bismarckem ve Versailles. Po výměně pozdravů Favre oznámil, že přišel obnovit jednání o příměří. Bismarck jej přerušil a prohlásil: "Situace se změnila. Budete-li

trvati na tom, že nevydáte ani půl půdy, můžeme jednání přerušit ihned. Můj čas je drahý a vás nepoehybně také." Mlvil ještě chvíli a po té prohlásil: "Ostatně, proč bych měl s vámi jednat? Proč bych měl vaši nepravděelné republiky poskytnouti zláni zákomnosti podepsáním příměří s její zástupcem? Nejsíte více než povstalec. Váš císař, kdyby se vrátil, měl by právo zastřelit každého z vás."

Po několika takových prudkých slovech Bismarck se uklidnil a začal jednat. Požádal francouzského plomoceníka, aby naznačil podmínky, jež považoval by za rozumné. Následujícího dne mělo se o nich jednat. Druhého dne Bismarck po rozhovoru s císařem a von Moltkem předložil svoje vlastní podmínky, úplně ignoruje návrhy Favreovy. Byly to následující podmínky:

1. Příměří na jedenadvacet dní.
2. Odbrojení francouzské armády, jež přislušníci měli zůstat v Paříži jako váleční zajatci.
3. Vojáci měli vydati zbraně a prapory; důstojníci měli si ponechat svoje šavle.
4. Příměří mělo se rozšířit na celou Francii.

5. Paříž měla zaplatiti válečnou náhradu a vydati svoje pevnosti Prusům.

6. Němci neměli vstoupiti do Paříže během příměří.

7. Volby měly být vykonány po celé Francii k ustanovení národního shromáždění, jež mělo uzavřovati o podmínkách míru.

To byl předběžný návrh podmínek příměří, o kterých mělo být jednáno. Některá omezení a zmírnění byla učiněna, než byly podepsány. Mimo Paříž byly ještě francouzské armády v poli. Jejich vůdci prohlásili, že budou bojovati dále, až bude možno získati příznivější podmínky, bez válečné náhrady a bez přepuštění území. Distrikty, v kterých armády tyto bojovaly, byly vyjmuty z příměří. Jako záruku francouzské upřímnosti, Bismarck žádal vyplacení 40 milionů dolarů předem. To bylo vedle 1 bilionu dolarů válečné náhrady, kterou Prusové požádali Francii uložiti a již také získali. Po třítlemém jednání příměří bylo podepsáno dne 28. ledna roku 1871.

Dle dohody soupeřící vojska odvolala svoje stráže na vzdálenost pěti mil, ale Němci obsadili pevnosti Paříže v blízkosti jejích fronty, jmenovitě Mont-Valerien a St. Denis. Půda mezi pevnostmi a valy měla zůstati pátou neutrální. Němečtí váleční zajatci byli propuštěni, válečný materiál část po část vydán a i požadovaná náhrada zaplácena. Němci přilhlí želi k tomu, aby doplnili svoje zásoby a připravili se na pokračování v boji, kdyby vyjednávání selhalo. Pařížské pevnosti byly jimi silně vyzbrojeny. Bylo to příměří čistě pruské.

Do vyjednávání o uzavření míru, příměří bylo dvakrát prodlouženo a po každé Německo mělo další požadavky. Konečně volby byly provedeny po celé Francii a národní shromáždění se sešlo, aby uzavřovalo o podmínkách míru. Národní shromáždění sešlo se v Bordeaux, kde utvořena byla prozatímní vláda s Thiersem v čele a mír uzavřen. V konečné konferenci Bismarck odhalil úplně svoji pruskou duši. Žádal vydání Elzaska a Lotrinska, zaplacení válečné náhrady v obnosu bilionu dolarů a aby německé armády bylo dovoleno projítí vltézní Paříží.

Mírová smlouva byla podepsána ve Frankfurtě dne 10. května. Prvního března třicet tisíc Němců pochodovalo do Paříže a zmocnili se částí města. Odesli po uplynutí čtyřiceti osmi hodin, uspokojivě svůj požadavek po "pokorení nepříteli."

SRBOVÉ OPĚT
V BĚLEHRADĚ

SRBSKÁ vlajka opětně vlaje nad Bělehradem, kapitolem Srbska, který po tak dlouho nalézal se v moci rakouského vojska. Vráťívá se Srbové nenalezli toto město nad stokem Sávy s Dunajem v takovém stavu, v jakém se nalézalo před válkou, ale doba jistě brzy zahladí stopy války a město toto jako sídlo vlády velké

Most, zničený ustupujícími Němci.

Most přes kanál, jenž zničen, byl německými vojsky, ustupujícími v severní Francii.

Jugoslavié vyšine se na jedno z nejpřednějších měst na Balkáně. Rakusané měli Bělehrad ve své moci v průběhu posledních několika století několikrát. Doufáme, že tentokráté již naposled. — Při této příležitosti bude jistě zajímavá vzpomínka na první dobytí Bělehradu Rakusaný.

Bylo to před dvěma stoletími. Rakousko, které již tehdy získalo panství nad Uhrami a Chorvatsko-Slavonskem, vedlo krvavé a vysilující války s Tureckem. Fanatictí Turci nespokojili se jen rozkáním říše Byzantské a dobytím Carihradu. Pod jejich panstvím úpěla Bosna a v době své největší moci drželi i Uhry až po Budín, hlavní město Uher, drželi i Multansko a Valašsko a jen republika polská a odpor Rakouska jim zabránilo, že nepronikli dále. Rakousko mělo v nich strašného nepřítel. Vojsko za vojskem bylo proti nim vysláno a také Čechy s Moravou a Slezskem dodaly k tomuto boji, který stěží najde v dějinách příkladu pro svůj význam a počet obětí, své pluky. Národové, v Rakousku žijící, byli do krve rozdrásáni tímto zápasem, v němž nebyla rakouská vojska dlouho šťastna. Vždyť Turci dokonce prorazili až k Vídni, kterou oblehli a kdyby té dobyli, pronikli by skrze Čechy až do srdce Evropy.

V těchto strašlivě kritických dobách přispěchal však Rakousku na pomoc neotekávaný činitel: úpadek Turků. Turci se nalézali v rozkladu, zkaženi úspěchy, ztráceli mravní sílu, která je vedla od válečného úspěchu k vítězství a brzy přestali dobývat a naopak jen těžce bránili svou kořist. V Uhrách ztráceli kraj za krajem a když se na válečné scéně, která pila lidskou krev po několik století, objevil prince Evžen Savojský, velmi bystrý vojevůdce, ztratili poslední chance, že by mohli své panství v Uhrách udržeti.

Roku 1717 došlo pode zdi Bělehradskými k bitvě, která definitivně rozhodla invasi tureckou a zabezpečila Uhrám klid. Prince Savojský byl jako voje-

vůdce úplně samostatný a nikdy se neradil s podvůdci. Tentokráté však svolal válečnou radu a na té bylo rozhodnuto napadnouti nepřítel. Tím spíše se tak stalo, že Jan Bakony, hareovník armády, zachytil dopis na Mustafa pašu, v němž bylo sdělováno, že velkovezír napadne 17. srpna císařskou vojska. Prince Savojský jej raději předběhl a vydal rozkaz k bitvě na 16. srpen.

Ještě před půlnocí vydaly se rakouské pluky, zachovávající úplné ticho, na pochod. Bylo třeba za každou cenu zabrániti tomu, aby nepřítel Rakusaný spatřil. K ránu spustila se hustá mlha, která rázem vojsko zakryla. Avšak tato výhoda stala se brzo nevhodou a pluky se nemohly v tomto moři naprosto orientovati. Proto také ku srážce s Turky došlo zcela neočekávaně, když jízda pravého křídla, vedená Palfym, narazila na Turky. Ihned zahřměla děla a zvláštní boj, při němž se protivníci takřka neviděli, se rozvínil. Obě rakouská křídla se ihned vrhla na turecká vojska, avšak brzy ztratila směr, střed rakouské armády byl stále více osamocován, takže mu hrozila už katastrofa. Když slunce konečně mlhu rozpřýlilo, viděl prince Savojský, že nejen jeho úspěch, ale i armáda nacehází se v krajním nebezpečí. Niemené se mu zdarilo taktickými obraty naléztí spojení s křídly a když se postavil v čelo vojska, napadl s celou mocí Turky frontálním útokem. Překvapení Turci byli po krvavé bitvě poraženi, velkovezír ustoupil, zanechávaje v rukou nepřátelských svůj celý tábor. 20.000 Turků bylo ubito, 300 děl, 51 praporek a 9 bušenků (odznaků paší, pořízených z koňských žíní) stalo se kořistí císařských, kteří páčili své ztráty na 1500 mrtvých a 3500 raněných.

Turecká posádka v Bělehradě přihlížela tomuto boji nečinně a pod dojmem porážky hlavní armády přistoupila následujícího dne na kapitulaci. 22. srpna vyklidili Turci pevnost. Rakusané se zmocnili s Bělehradem 700 děl a celého tureckého dunajského loďstva.

HOHENZOLLERNI

KDYŽ v lednu roku 1701 Bedřich Hohenzollern, syn kurfiřta brandiborského, korunoval se za krále pruského v Královci, naznačiv jasně, že neopírá se o božské právo anebo souhlas lidu, nýbrž o vlastní svoji sílu, nikdo nemohl předvídati, že osud tohoto panovníckého rodu zpečetěn bude v důsledku zakročení velké zámožské republiky, o které neměli ani tušení v těch dnech.

Stejně také po zvolení Viléma Pruského vládcem asi dvačtyřsvrehovalých států německých s titulem císaře německého v lednu roku 1871 v královském paláci Versaillesm v Paříži nemohl Bismarck, tvůrce nové německé konfederace, a kdokoliv jiný předvídati, že přijde doba, kdy prezident Spojených Států vyřkne o zlet nad hohenzollernským rodem a učiní z největšího autokrata největšího vyvrhele moderních dob. Hohenzollernové vznesli se po válce francouzsko-pruské na vrchol své moci. Pádu jejich jsme

svědky v současných dnech. Získali svoje jméno od hradu Hohenzollernu ve Švábsku, v nynějším pruském vládním obvodu Sigmaringen. Rod tento nepoehybně pochází od Bukardingů, kteří v desátém století měli vévodskou moc v Alamansku. Na počátku dvanáctého století Hohenzollernové patřili již k nejváženějšímu rodu švábským, majíce tu rozsáhlé statky.

Knižcei hodnosti podarilo se získati Bedřichu Pátému, který žil v letech 1358 až 1397. Synu jeho Bedřichu Šestému uděleno bylo králem Signundem, známým z husitských válek, markrabství Braniborské spolu s hodností kurfiřtskou. Kurfiřtové brandiborskí v roce 1618 získali i knížectví pruské, které v roce 1701 povýšeno bylo na království. Sedmý král pruský, Vilém První, stal se v roce 1871 císařem německým a po něm následoval Bedřich Třetí a Vilém Druhý.

POMĚRY TURECKA

TURECKO před válkou mělo asi osmáct milionů obyvatel. Tohoto počtu značně méně než polovinu tvořili Turci. Turecká statistika je velice nepřesná a není na ni spoehnuti. Přes to však ukazuje, že Turků je jenom 7 milionů proti 11 milionům příslušníků jiných národností. Syřané a Arabi odhaduje se na čtyři a půl milionu, Kurdů jsou dva miliony, Armenů také dva miliony, Řeků půl druhého milionu, židů půl milionu a příslušníků jiných národností taktéž půl milionu.

Všichni tyto národové mohou stopovati svoji historii do periody, v které bájí a legenda mísí se s počátky historických fakt. A všichni, s výjimkou Turků, obývali od nepaměti kraje, v kterých se nyní nacházejí. Asi dvě třetiny obyvatelstva vyznávají náboženství mohamedánské, jsou však rozděleny na různé sekty. Křesťané taktéž jsou rozděleni na různé sekty, reprezentující téměř každou známou divisi této církve.

Křesťanská plemena patří k nejpokročilejším v zemi. Zřídili si v mnohých místech vlastní moderní školy. Také v zemědělství a průmyslu vynikají nad ostatní. Turci jsou zaostalí ve všem, přes to však jsou v zemi plemenem vládnoucími. To ovšem neznamená, že stojí vždy v popředí. Z čtyřiceti osmi velkovezírů, kteří v minulých čtyřech stoletích na sebe upoutali pozornost, pouze dvanáct bylo Turků. Ostatní byli řeckého anebo armenského původu.

V celé zemi je od osmdesáti do devatenácti procent analfabetů. Vládní vzdělávací program je velice obsáhlý, žel, je jenom na papíře. Turci dovedou míti velké sny, ale ve skutek je uváděti nedovedou.

TEUTONŮM
NELZE VĚRIT

DŮKAZ, že je nutno na Němce žádati jiné záruky, než pouhé podpisy k splnění mírových podmínek, je možno naléztí v historii prusko-dánské mírové smlouvy z roku 1866, ku které došlo po známé sedmýdenní válce. Mírovou smlouvou, uzavřenou v Praze, Schleswig-Holstejn přestoupen byl Prusku, ale článek pátý smlouvy stanovil, že v jižní části Schleswigu, v tak zvaném jižním Jutlandě, kde obyvatelstvo je většinou dánského původu, má být provedena volba, v které lid sám měl rozhodnouti, chce-li patřit k Dánsku anebo Německu.

Opatření tohoto článku však nikdy nebylo provedeno, přes to, že Dánsko na to naléhalo. Naopak Německo podrobilo dánské obyvatelstvo persekuci, snažíc se vyhladiti dánský jazyk a dánské čtení. Přes to však obyvatelstvo tohoto distriktu přeje si sjednocení s Dánskem dnes stejně silně jako v roce 1866. Dánové z tohoto distriktu byli přinuceni vstoupiti do vojska a bojovati za německé zájmy. Mnoho z nich padlo na poli bitevním. Dánové ale mají za to, že nyní je příležitost přinutiti Německo, aby učinilo spravedlnosti zádot a provedlo plebiscit. Myslí, že obyvatelstvo jižního Jutlandu prohlásí se pro Dánsko, přes to, že mnoho Němců se mezi ně nastěhovalo a mnoho rodin se odrodilo.

Jedna z německých výstavek v "anglickém museu."

Úředně bylo oznámeno v minulých dnech, že během měsíce srpna, 1918, anglická vojska ve Francii zmocnila se 657 německých děl, zahrnuje v to přes 150 těžkých děl. Strojových pušek napočítáno bylo 5.750 a zákopových hmoždířů bylo přes 1.000.